

Minja Koskela vas ym

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä turvakotipaikkojen lisäämiseen (6 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Vuonna 2014 julkaistussa EU:n perusoikeusviraston tutkimuksessa haastatelluista suomalaisista 15 vuotta täyttäneistä naisista 47 % oli kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Tilastokeskuksen selvityksen mukaan kolmasosa suomalaisista naisista ja kuudesosa miehistä on kohdannut elämänsä aikana fyysistä väkivaltaa kumppaninsa taholta. Henkistä parisuhdeväkivaltaa on kokenut puolet naisista ja 41 prosenttia miehistä (Tilastokeskus 2023). Suomalaisista henkirikoksen uhreista 17 % on kumppaninsa surmaamia naisia. Henkirikoksen uhriksi joutunut nainen on Suomessa yleisimmin kumppaninsa tai entisen kumppaninsa surmaama (Krimo 2020).

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus) tuli Suomessa voimaan vuonna 2015. Sopimus edellyttää riittävien, helposti saavutettavien turvakotien perustamista, jotta väkivallan uhreille voidaan tarjota turvallinen majoitus ja heitä voidaan auttaa ennakoidusti. Euroopan neuvoston suosituksen mukaan turvakotipaikkoja tulisi olla yksi 10 000 asukasta kohden. Suomen kokoisessa maassa tämä edellyttäisi siis yli 500 turvakotipaikkaa. THL:n arvion mukaan tarvittava määrä turvakotien perhepaikkoja olisi 262—367. THL arvioi taannoin, että turvakotipaikkojen määrän nosto Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle edellyttäisi 40 miljoonan euron vuotuista rahoitusta. Ensi vuodelle hallitus esittää valtion rahoitukseen turvakotitoiminnan menoihin 27 550 000 euroa.

Vuoden 2023 lopussa Suomessa toimi yhteensä 29 turvakotia, joissa oli perhepaikkoja yhteensä 230 perheelle tai yksin tulevalle asiakkaalle. Turvakodeissa oli vuoden aikana yhteensä 5 364 asiakasta. Asiakkaista aikuisia oli 59 % ja lapsia 41 %. Aikuisista asiakkaista naisia oli 90 % ja miehiä 10 %. Ennen koronapandemiaa turvakotien asiakasmäärät kasvoivat joka vuosi vuodesta 2015 lähtien. Korona katkaisi trendin hetkellisesti, mutta sittemmin asiakasmäärä on jälleen kasvanut.

Vuonna 2023 asiakas jouduttiin ohjaamana tilanpuutteen takia turvakodista toiseen 1 277 kertaa, kun edellisenä vuonna määrä oli 813 kertaa. Useimmin toiseen turvakotiin ohjattiin Uudellamaalla, yhteensä 500 asiakasta. Esimerkiksi Pohjois-Savossa alueen ainut turvakoti oli täynnä 199 päivänä, Varsinais-Suomessa 134 päivänä ja Pohjois-Karjalassa 128 päivänä. Esimerkiksi Pirkanmaalla oli 135 päivää, jolloin alueen molemmat turvakodit olivat täynnä samanaikaisesti. Kun lähin turvakoti on täynnä ja paikkaa tarjotaan kauempaa, saattaa henkilö jättää lopulta hakematta apua.

Talousarvioaloite TAA 307/2024 vp

Vaikka turvakotien rahoitusta ja turvakotipaikkoja on lisätty, on Suomella yhä matkaa Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle. Nykyisellä rahoitustasolla ei pystytä turvaamaan kattavaa ja laadukasta turvakotiverkostoa. Turvakotipaikkojen määrä ei vieläkaan vastaa todellista tarvetta. Myös toimintakustannusten nousu edellyttää lisärahoitusta lähivuosien aikana.

Turvakotien rahoittamiseen kohdistettua määrärahaa tulee nostaa määrätietoisesti vuosittain. Turvakodit tarjoavat väkivallan uhreille korvaamattoman tärkeää suojaa ja apua. Riittämätön turvakotipalveluiden määrä tai laatu voi näkyä muiden sote-palveluiden lisääntyvänä tarpeena, sote-palvelujärjestelmän ja rikosoikeusjärjestelmän kasvavina kustannuksina ja ennen kaikkea inhimillisen kärsimyksen lisääntymisenä.

Turvakotipaikkojen lisäämisen ja alueellisen kattavuuden parantamisen ohella on tärkeää kehittää tilojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta eri ryhmille ja eri sukupuoliä oleville.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 6 000 000 euroa momentille 33.60.52 turvakotipaikkojen määrän nostamiseksi asteittain Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle sekä turvakotien saavutettavuuden ja esteettömyyden parantamiseksi.

Helsingissä 4.10.2024

Minja Koskela vas
Jessi Jokelainen vas
Laura Meriluoto vas
Veronika Honkasalo vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas
Pia Lohikoski vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Anna Kontula vas
Johannes Yrttiaho vas